

## НАРЕДБА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ И ИЗПЛАЩАНЕ НА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И ПОМОЩИ ОТ ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

В сила от 01.01.2007 г.

Приета с ПМС № 364 от 27.12.2006 г.

*Обн. ДВ. бр.1 от 5 Януари 2007г., изм. ДВ. бр.1 от 4 Януари 2008г., изм. ДВ. бр.26 от 7 Март 2008г., изм. ДВ. бр.13 от 17 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.67 от 21 Август 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2010г., изм. ДВ. бр.14 от 15 Февруари 2011г.*

### Раздел I. Общи разпоредби

**Чл. 1.** (1) С наредбата се уреждат редът и начинът за изчисляване и изплащане на:

1. паричните обезщетения за:

- а) временна неработоспособност поради общо заболяване, трудова злополука и професионална болест, за санаторно-курортно лечение и при належаш медицински преглед или изследване, карантина, отстраняване от работа по предписание на здравните органи, гледане на болен или на член от семейството под карантина, належашо придружаване на болен член от семейството за медицински преглед, изследване или лечение, както и за гледане на здраво дете, върнато от детско заведение поради карантина в заведението или на детето;
- б) трудоустрояване при временно намалена работоспособност поради общо заболяване, трудова злополука или професионална болест;
- в) трудоустрояване поради бременност и кърмене;
- г) бременност и раждане;
- д) отглеждане на малко дете;
- е) (нова - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) раждане на дете - по чл. 50, ал. 6 и 7 от Кодекса за социално осигуряване (КСО);

2. паричните помощи:

- а) за инвалидност поради общо заболяване, когато осигуреното лице няма необходимия осигурителен стаж за отпускане на пенсия за инвалидност поради общо заболяване;
- б) при смърт на осигуреното лице.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Изчисляването на паричните обезщетения и помощите по ал. 1 се извършва въз основа на приетите данни по чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО. При изчисляването и изплащането им се използват и данните от Регистъра на осигурителите, регистър "Приходи", Регистъра на трудовите договори, регистър "Пенсии", регистър "Трудови злополуки", регистър "Профилактика и рехабилитация" и регистър "Парични обезщетения и помощи от ДОО", както и данните от раздел "Данни от осигурителя/самоосигуряващото се лице" на болничния лист и от заявлението-декларация по чл. 4, 4а, 4б, 5, 6 и 7.

**Чл. 2.** (1) Паричните обезщетения по чл. 1, ал. 1, т. 1 и паричните помощи по чл. 1, ал. 1, т. 2, буква "б" се изчисляват и изплащат от съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт (ТП на НОИ).

(2) Паричните помощи по чл. 1, ал. 1, т. 2, буква "а" се изчисляват и изплащат от ТП на НОИ по постоянен или настоящ адрес на лицето.

(3) Паричните обезщетения по чл. 1, ал. 1, т. 1, букви "а" и "г" на осигурените лица, придобили право за получаването им, за периодите след приключване на производство по ликвидация или прекратяване на осигурителя се изчисляват и изплащат от съответното ТП на НОИ.

## **Раздел II.**

### **Ред за подаване на документи за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи**

**Чл. 3.** (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.07.2011 г.) Паричните обезщетения за временна неработоспособност, бременност и раждане или трудоустрояване се изплащат при ползване на отпуск или трудоустрояване въз основа на болничен лист. Към болничния лист задължително се прилага декларация от осигурителя (самоосигуряващия се) по образец съгласно приложение № 15 с попълнени данни относно правото на парични обезщетения. За лицата, осигурени по повече от едно правоотношение/основание за осигуряване при един и същ осигурител, към болничния лист се прилагат отделни декларации за всяко от правоотношенията/основанията за осигуряване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Към болничните листове за случаите по чл. 11, ал. 1, т. 1 - 5 от Наредбата за медицинската експертиза, приета с Постановление № 87 на Министерския съвет от 2010 г. (обн., ДВ, бр. 36 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 5 от 2011 г.), се прилага анкетен лист.

(3) Към болничните листове за майчинство след 42-рия ден от раждането се прилага декларация за обстоятелствата за изплащане на парично обезщетение при раждане по образец съгласно приложение № 1.

(4) За случаите по чл. 167 от Кодекса на труда към болничните листове за майчинство, издадени на съответните лица, се прилагат протокол на лекарските консултативни комисии (ЛКК) за тежкото заболяване на майката, копие от препис-извлечение от акта за смърт на майката и/или бащата на детето и декларация за обстоятелствата за изплащане на парично обезщетение при раждане по образец съгласно приложение № 1.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.)

(6) Към болничните листове в случаите по чл. 2, ал. 3 се прилагат заповед за прекратяване на правоотношението и документ за заверен трудов, служебен и осигурителен стаж.

**Чл. 4.** (Доп. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Паричните обезщетения при бременност и раждане за остатъка от 135 до 410 календарни дни по чл. 50, ал. 1 КСО се изплащат въз основа на заявление-декларация от осигуреното лице по образец съгласно приложение № 2 със задължително попълнените данни от осигурителя (самоосигуряващия се) относно правото на паричните обезщетения.

**Чл. 4а.** (Нов - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., нов - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Паричните обезщетения при раждане на дете до 15 календарни дни по чл. 50, ал. 6 от КСО се изплащат въз основа на заявление-декларация от бащата по образец съгласно приложение № 13 със задължително попълнени данни от осигурителя (самоосигуряващия се) относно правото на паричните обезщетения.

**Чл. 4б.** (Нов - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., нов - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Паричните обезщетения при раждане на дете след навършване на 6-месечна възраст на детето за остатъка до 410 календарни дни по чл. 50, ал. 7 КСО се изплащат въз основа на заявление-декларация от бащата/осиновителя по образец съгласно приложение № 14 със задължително попълнени данни от осигурителя (самоосигуряващия се) относно правото на паричните обезщетения.

**Чл. 5.** (Доп. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Паричните обезщетения за отглеждане на малко дете по чл. 53 и 54 КСО се изплащат въз основа на заявление- декларация от осигуреното лице по образец съгласно приложение № 3 и приложение № 4 със задължително попълнените данни от осигурителя (самоосигуряващия се) относно правото на паричните обезщетения.

**Чл. 6.** (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Паричните помощи за инвалидност поради общо заболяване, когато осигуреното лице няма необходимия осигурителен стаж за отпускане на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, се изплащат въз основа на заявление-декларация от лицето по образец съгласно приложение № 5.

**Чл. 7.** (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Паричните помощи при смърт на осигуреното лице се изплащат на правоимащите лица въз основа на подадена от всяко от тях заявление-декларация по образец съгласно приложение № 6. Когато правоимащото лице е малолетно или непълнолетно, заявлението-декларацията се подава от законния му представител.

**Чл. 8.** (1) Осигурените лица и лицата, поискали изплащане на помощите по чл. 1, ал. 1, т. 2, заявяват еднократно при първото представяне на документи за изплащане на парични обезщетения или помощи данните, свързани с личната банкова сметка за получаване на обезщетенията и помощите, с декларация по образец съгласно приложение № 7.

(2) Осигурените лица, работещи в чужбина по трудови или по служебни правоотношения с български осигурител, заявяват еднократно пред осигурителя данните, свързани с личната банкова сметка, с декларация по образец съгласно приложение № 7 преди заминаването им в чужбина.

(3) Към декларацията съгласно приложение № 7 се прилага копие от документ, издаден от съответната банка, с данни за личната банкова сметка.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г.) В срок 3 работни дни от промяна на банковата сметка се подава нова декларация по образец съгласно приложение № 7 по реда на чл. 11.

**Чл. 9.** (1) Осигурените лица представят документите по чл. 3 - 5, 8 и 14 на осигурителя, който ги завежда в отделен дневник. Документите по чл. 3 - 5 и 8 се представят от осигурителя в срока по чл. 10 в съответното ТП на НОИ.

(2) Самоосигуряващите се лица представят документите по чл. 3 - 5 и 8 в срока по чл. 10 в съответното ТП на НОИ. Съдружниците в търговски дружества, собствениците на ЕООД и физическите лица - членове на неперсонифицирани дружества, представят документите по реда на ал. 1 на дружеството, чрез което се осигуряват.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Преди представянето на болничните листове в ТП на НОИ лицата по чл. 10, ал. 1 проверяват дали те са издадени в съответствие с разпоредбите на Наредбата за медицинската експертиза и Инструкцията № 5 от 2001 г. за работата и отчетността с болничните листове за временна неработоспособност (обн., ДВ, бр. 46 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 95 от 2004 г. и бр. 10 и 99 от 2006 г.). При установяване на несъответствие болничните листове се връщат на органите на медицинската експертиза за отстраняване на несъответствието или се обжалват по реда на чл. 112 от Закона за здравето.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Органите на медицинската експертиза представят документите по чл. 3 на осигурителите за осигурените при тях лица или в съответното ТП на НОИ за самоосигуряващите се лица в случаите по чл. 9, ал. 3 от Наредбата за медицинската експертиза и чл. 23, ал. 1, т. 4 и чл. 30 от Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки

на медицинските експертизи, приет с Постановление № 83 на Министерския съвет от 2010 г. (обн., ДВ, бр. 34 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 5 от 2011 г.).

**Чл. 10.** (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 2 от 2010 г., в сила от 01.01.2010 г.) Документите по чл. 3 - 5 и 8 се представят в съответните ТП на НОИ и в техните филиали след подаването на декларация-образец № 1 по чл. 3 от Наредба № Н-8 от 2005 г. за съдържанието, сроковете, начина и реда за подаване и съхранение на данни от работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и от самоосигуряващите се лица (обн., ДВ, бр. 1 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 7 от 2007 г., бр. 8 от 2008 г. и бр. 3 от 2009 г.) в следните срокове:

1. (изм. - ДВ, бр. 2 от 2010 г., в сила от 01.01.2010 г.) от работодателите, осигурителите и техните клонове и подразделения - за всеки календарен месец не по-късно от два работни дни след деня на изплащане на дължимите възнаграждения или част от тях, а когато възнагражденията са начислени, но не са изплатени или не са начислени - не по-късно от два работни дни след последния ден на месеца, следващ месеца, през който е положен трудът;

2. от самоосигуряващите се лица - не по-късно от 11 дни след внасянето на дължимите авансово осигурителни вноски за съответния месец.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г.) Болничните листове за временна неработоспособност, настъпила в срока по чл. 42, ал. 2 КСО, се представят в ТП на НОИ до 5 работни дни след представянето им на осигурителя.

**Чл. 11.** (1) (Доп. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Документите по чл. 3 -5, 8, 14 и 15 се представят в ТП на НОИ от осигурителя (самоосигуряващия се) или от упълномощено от тях лице с придружително писмо по образец съгласно приложение № 8, на хартиен носител и опис по образец съгласно приложение № 9.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Документите се номерират и подреждат в съответствие с представения опис поотделно за болничните листове, заявления-декларации и декларациите за промяна на обстоятелствата.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) При едновременно представяне на повече от 2 болнични листове и/или заявления-декларации, и/или декларации за промяна на обстоятелствата данните от придружителното писмо - приложение № 8, от описа - приложение № 9, и от декларациите по чл. 8, ал. 1, 2 и 4 - приложение № 7, задължително се представят на електронен носител, изготвен с програмен продукт, предоставен от НОИ, или по утвърден от НОИ формат.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) С едно придружително писмо и с един опис се представят общо не повече от 50 броя болнични листове и/или заявления-декларации, и/или декларации за промяна на обстоятелствата.

(5) Осигурителните каси представят данните от придружителното писмо, описа на документите и от декларациите по чл. 8, ал. 1, 2 и 4 по реда на ал. 3 независимо от броя на представените документи.

(6) Предоставеният от НОИ програмен продукт работи върху лицензирани версии на операционната среда. Националният осигурителен институт не носи отговорност за работата на програмния продукт, ако се стартира върху нелицензирани операционни системи.

(7) Придружителното писмо, подписано и подпечатано от осигурителя, а за самоосигуряващото се лице - подписано от лицето, се подава в два екземпляра, върху които в ТП на НОИ се вписва входящият номер и датата на подаването му. Единият екземпляр се връчва на осигурителя, на самоосигуряващото се лице или на упълномощеното от тях лице, а другият остава в ТП на НОИ.

(8) След получаване на документите по ал. 1 ТП на НОИ издава справка за приети и върнати документи по образец съгласно приложение № 10. Справката се подписва и подпечатва от

длъжностно лице в ТП на НОИ и се връчва на осигурителя, на самоосигуряващото се лице или на упълномощеното от тях лице.

**Чл. 12.** (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Осигурените лица, на които правоотношението или осигуряването е прекратено поради ликвидация или прекратяване на осигурителя, представят лично или чрез упълномощени от тях лица в съответното ТП на НОИ със заявление по образец съгласно приложение № 11 документите по чл. 3, 4 и 8 на хартиен носител и документ за самоличност.

**Чл. 13.** (1) Лицата, поискали изплащане на помощта по чл. 1, ал. 1, т. 2, буква "а", представят лично или чрез упълномощени от тях лица в ТП на НОИ по постоянния или настоящия им адрес документите по чл. 6 и 8 на хартиен носител и документ за самоличност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Лицата, поискали изплащане на помощта по чл. 1, ал. 1, т. 2, буква "б", представят лично или чрез упълномощени от тях лица в ТП на НОИ по постоянния или настоящия им адрес документите по чл. 7 и 8 на хартиен носител и документ за самоличност. Когато децата на починалия са малолетни или непълнолетни, документите се представят от законния им представител.

**Чл. 14.** (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г.) В срок 3 работни дни от промяна на обстоятелствата, свързани с изплащането на паричните обезщетения, осигурените лица представят на осигурителите декларация по образец съгласно приложение № 12 и съответните доказателства към нея. Осигурителите представят декларацията и приложените към нея документи в съответното ТП на НОИ в срок 3 работни дни от получаването им по реда на чл. 11.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г.) Самоосигуряващите се лица, осигурените лица по чл. 12 и лицата по чл. 13 представят декларация по образец съгласно приложение № 12 и приложените към нея документи в съответното ТП на НОИ в срок 3 работни дни от промяна на обстоятелствата. Съдружниците в търговски дружества, собствениците на ЕООД и физическите лица - членове на неперсонифицирани дружества, представят декларацията по реда на ал. 1 на дружеството, чрез което се осигуряват.

**Чл. 15.** (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 26 от 2008 г.) При липсващи или нередовни документи ТП на НОИ изпраща уведомително писмо с обратна разписка на лицата, които са ги представили в съответното ТП на НОИ, в срок 7 работни дни от представянето на документите, като им дава необходимите писмени указания за отстраняване на нередностите.

(2) Когато лицата не са намерени на посочения в представените документи адрес, уведомяването се извършва по реда на чл. 110, ал. 4 КСО.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 26 от 2008 г.) Документите по ал. 1 се представят в съответното ТП на НОИ по реда на чл. 11 в срок 7 работни дни от получаване на уведомителното писмо.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г.) Ако в срок 7 работни дни от датата на уведомяването нередностите не бъдат отстранени и/или не бъдат представени в ТП на НОИ липсващите документи, преценката на правото и определянето на размера на обезщетенията и/или помощите се прави въз основа на наличните редовни документи и на данните по чл. 5, ал. 4 КСО.

### **Раздел III.**

#### **Изчисляване на паричните обезщетения и помощите**

**Чл. 16.** (1) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Доходът за периода от 12, а при бременност и раждане - от 18 календарни месеца, предхождащи месеца на настъпване на

неработоспособността, от който се изчислява дневното парично обезщетение за временна неработоспособност или за бременност и раждане, включва:

1. (изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 2 от 2010 г., в сила от 01.01.2010 г.) дохода, върху който са внесени или дължими, а за морските лица - внесени, осигурителни вноски за общо заболяване и майчинство и/или за трудова злополука и професионална болест;

2. минималната месечна работна заплата в случаите по чл. 41, ал. 2 КСО;

3. дохода, от който е определено паричното обезщетение за временна неработоспособност и/или за бременност и раждане в случаите по чл. 41, ал. 3 КСО.

(2) Сборът от доходите по ал. 1, от който се изчисляват паричните обезщетения за временна неработоспособност или за бременност и раждане, включително в случаите, в които лицето е осигурено по повече от един договор или на повече от едно основание, не може да бъде по-голям от максималния месечен размер на осигурителния доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година, за всеки месец от периода, от който се изчисляват паричните обезщетения.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Среднодневният доход за 12-месечния период, а при бременност и раждане - за 18-месечния период, от който се изчислява дневното парично обезщетение, се определя, като сборът на brutните трудови възнаграждения и/или осигурителния доход, и/или пропорционалната част от минималната работна заплата за периодите по чл. 41, ал. 2 КСО, и/или дохода, от който са изчислени паричните обезщетения за временна неработоспособност и/или за бременност и раждане за периодите по чл. 41, ал. 3 КСО, се раздели на общия брой на работните дни по календар за същия период.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Паричните обезщетения на лица, които към деня на настъпване на съответния риск са осигурени за общо заболяване и майчинство и/или трудова злополука и професионална болест по различни договори или на различни основания, се изплащат поотделно по всеки от договорите или за всяко от основанията.

**Чл. 17.** (1) (Доп. - ДВ, бр. 2 от 2010 г., в сила от 01.01.2010 г.) За работещите по трудови и по служебни правоотношения и приравнените към тях правоотношения месечното нетно възнаграждение се определя, като изплатеното или начисленото месечно възнаграждение се намали с определените със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и с данъците по Закона за данъците върху доходите на физическите лица и не може да бъде повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година. Когато възнаграждението не е начислено, до начисляването за нетно възнаграждение се взема предвид минималният месечен осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 КСО или минималната месечна работна заплата за страната, ако нямат определен минимален осигурителен доход.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., доп. - ДВ, бр. 2 от 2010 г., в сила от 01.01.2010 г.) За изпълнителите по договори за управление и контрол на търговски дружества месечното нетно възнаграждение се определя, като изплатеното или начисленото месечно възнаграждение, се намали с определените със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и с дължимия данък по Закона за данъците върху доходите на физическите лица, и не може да бъде повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година. Когато възнаграждението не е начислено, до начисляването за нетно възнаграждение се взема предвид минималният месечен осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 КСО.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., доп. - ДВ, бр. 2 от 2010 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) За членовете на кооперации, работещи без трудови правоотношения в кооперацията; за лицата, упражняващи трудова дейност и получаващи

доходи на изборни длъжности, за служителите с духовно звание на Българската православна църква и други вероизповедания по Закона за вероизповеданията и за специализантите по чл. 4, ал. 1, т. 9 КСО месечното нетно възнаграждение се определя, като изплатеното или начисленото месечно възнаграждение се намали с определените със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и с дължимия данък по Закона за данъците върху доходите на физическите лица, и не може да бъде повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година. За лицата, упражняващи трудова дейност и получаващи приходи на изборни длъжности, за служителите с духовно звание на Българската православна църква и други регистрирани вероизповедания по Закона за вероизповеданията и за специализантите по чл. 4, ал. 1, т. 9 КСО, когато възнаграждението не е начислено, до начисляването му за нетно възнаграждение се взема предвид минималният месечен осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 КСО.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г.) Изплатеното или начисленото месечно възнаграждение по ал. 1 - 3, от което се определя нетното възнаграждение, включва брутно трудово възнаграждение и обезщетенията, изплащани по Кодекса на труда, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за държавния служител и Закона за съдебната власт, които са облагаеми по чл. 24 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица, както и всички доплащания на такива суми за съответния месец.

(5) При определяне на месечното нетно възнаграждение не се вземат предвид средствата, предоставени от работодателя за сметка на социалните разходи.

(6) За самоосигуряващите се лица месечното нетно възнаграждение е избраният от тях месечен осигурителен доход, върху който са внесени авансовите осигурителни вноски.

(7) (Нова - ДВ, бр. 2 от 2010 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) За морските лица месечното нетно възнаграждение е избраният от тях месечен осигурителен доход, върху който са внесени осигурителните вноски.

(8) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г., предишна ал. 7 - ДВ, бр. 2 от 2010 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Среднодневното нетно възнаграждение за 12-месечния период, а при бременност и раждане - за 18-месечния период, предхождащ месеца на настъпване на временната неработоспособност или началото на отпуска за бременност и раждане, се определя, като сборът от месечните нетни възнаграждения и/или пропорционалната част от минималната работна заплата за периодите по чл. 41, ал. 2 КСО, и/или дохода, от който са определени паричните обезщетения за временна неработоспособност и/или за бременност и раждане за периодите по чл. 41, ал. 3 КСО, но не повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година, се раздели на броя на работните дни по календар за същия период.

**Чл. 18.** Паричното обезщетение за временна неработоспособност или за бременност и раждане при работа по личен или групов дневен сменен график се изплаща за работните дни по индивидуалния или груповия график на осигурения, а ако няма такъв - по графика на звеното, към което той се числи, включени в периода на временната неработоспособност или на бременността и раждането.

**Чл. 19.** (1) Паричното обезщетение за временна неработоспособност или за бременност и раждане при сумирано изчисляване на работното време и при работа на смени по часов график се изплаща за работните часове по личния график на осигурения, а ако няма такъв - по графика на звеното, към което той се числи, включени в периода на временната неработоспособност.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Средночасовият доход за 12-месечния период, а при бременност и раждане - за 18-месечния период, от който се изчислява часовото парично обезщетение, се определя, като сборът на brutните трудови възнаграждения и/или осигурителния доход, и/или пропорционалната част от минималната работна заплата за периодите по чл. 41, ал. 2 КСО, и/или дохода, от който са изчислени паричните обезщетения за временна неработоспособност и/или за бременност и раждане за периодите по чл. 41, ал. 3 КСО, но не повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година, се раздели на общия брой на работните часове по календар за същия период.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Средночасовото нетно възнаграждение за 12-месечния период, а при бременност и раждане - за 18-месечния период, предхождащ месеца на настъпване на временната неработоспособност или началото на отпуска за бременност и раждане, се определя, като сборът от месечните нетни възнаграждения и/или пропорционалната част от минималната работна заплата за периодите по чл. 41, ал. 2 КСО, и/или дохода, от който са изчислени паричните обезщетения за временна неработоспособност и/или за бременност и раждане за периодите по чл. 41, ал. 3 КСО, но не повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година, се раздели на общия брой на работните часове по календар за същия период.

**Чл. 20.** Общата сума на паричното обезщетение се определя, като дневният/часовият му размер се умножи по броя на работните дни/часове, включени в периода на временната неработоспособност или на бременността и раждането, за които лицето има право на парично обезщетение.

**Чл. 21.** Размерът на паричната помощ за инвалидност поради общо заболяване, когато осигуреното лице няма необходимия осигурителен стаж за отпускане на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, се изчислява, като дневният размер на паричното обезщетение за временна неработоспособност, определен съгласно чл. 41 КСО, се умножи по 60.

**Чл. 22.** (1) Размерът на паричната помощ при смърт на осигуреното лице е общ за всички правоимащи лица и се разпределя поравно между тях.

(2) Съответната част от паричната помощ при смърт на осигуреното лице се изплаща на всяко от правоимащите лица.

(3) Когато децата на починалия са малолетни или непълнолетни, полагащата им се част от помощта се изплаща на законния им представител.

#### **Раздел IV.**

#### **Изплащане на паричните обезщетения и помощи**

**Чл. 23.** (Отменен като незаконосъобразен в частта относно думите "в 30-дневен срок от представянето на документите по чл. 3 - 8, 12 и 15" с Решение № 9943/2007 г. на ВАС - ДВ, бр. 1 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г.) Паричните обезщетения и помощи се изплащат от ТП на НОИ на правоимащите лица - осигурените лица, самоосигуряващите се лица и лицата по чл. 13, в срок 15 работни дни от представянето в съответното ТП на НОИ на документите по чл. 3 - 8, 12 и 15 по деклариранияте от тях лични разплащателни или спестовни безсрочни банкови сметки въз основа на данните от декларациите по чл. 8.



**Чл. 24.** (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., в сила от 01.04.2008 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) Националният осигурителен институт превежда на всяка банка два пъти седмично общата сума за всички правоимащи лица с банкови сметки в съответната банка, включени в списъка по ал. 2. Преводът се извършва по отделна, разкрита за целта сметка на банката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) За разпределяне на сумата по ал. 1 и заверяване на личните банкови сметки на правоимащите лица НОИ изпраща на съответните банки списък на лицата, съдържащ име, ЕГН, номер на банковата сметка (IBAN) и сума. Списъкът се изпраща на електронен носител.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) При закрыта или несъществуваща лична сметка, по която се превежда парично обезщетение и/или помощ, банката възстановява сумата на НОИ в 3-дневен срок от получаването ѝ.

**Чл. 25.** Националният осигурителен институт сключва договори с всички банки за начина на превеждане на паричните обезщетения и помощи.

**Чл. 26.** (1) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2009 г.) При подаване или при коригиране на данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 КСО след изплащането на паричните обезщетения и помощи се извършва служебно преизчисляване до 31 май на годината, следваща годината на изплащането.

(2) Когато паричните обезщетения и помощи са изплатени в размер, по-малък от дължимия, разликата се изплаща в срока по ал. 1.

## **Раздел V.**

### **Парични обезщетения и помощи при прилагане на европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност и международните договори в областта на социалното осигуряване**

(Загл. изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.)

**Чл. 27.** (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) (1) Установяването в друга държава - членка на Европейския съюз/Европейското икономическо пространство, на временна неработоспособност, бременност или раждане на лица, осигурени съгласно българското законодателство, се извършва по реда, утвърден в тази държава.

(2) Осигуреното лице представя издадените удостоверения за неработоспособност по реда и във формата, предвидени по законодателството на тази държава, на осигурителя си, а самоосигуряващите се лица - на съответното ТП на НОИ. В тези случаи болничен лист по реда на Наредбата за медицинската експертиза не се издава. В случаите, когато съответната държава - членка на Европейския съюз/Европейското икономическо пространство, не е издала удостоверения за неработоспособност по реда и във формата, предвидени по законодателството на тази държава, се прилага общият ред на Наредбата за медицинската експертиза.

(3) В случаите, в които е необходим постоянен адрес на българска територия и лицата нямат такъв, компетентно за преценка на правото е Столичното управление "Социално осигуряване", а за изплащането - службата в НОИ, на която е възложено прилагането на европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност и на международните договори в областта на социалното осигуряване.

(4) Установяването в държава, която не е член на Европейския съюз/Европейското икономическо пространство, на временна неработоспособност, бременност или раждане на лица, осигурени съгласно българското законодателство, се извършва по реда, предвиден в Наредбата за медицинска експертиза, освен ако в международен договор не е предвидено друго.

**Чл. 28.** (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Когато българският осигурителен стаж не е достатъчен за придобиване право на парични обезщетения и помощи по наредбата, той се сумира със зачетения съгласно законодателството на друга държава осигурителен стаж, по реда, предвиден в европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност и в международните договори в областта на социалното осигуряване.

**Чл. 29.** (1) Лицата по чл. 10 представят в съответните ТП на НОИ и в техните филиали документите за осигурителен стаж, придобит в друга държава, издадени от съответната чужда осигурителна институция.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) При зачетен осигурителен стаж чрез издаден и заверен документ по установения ред с европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност и международните договори в областта на социалното осигуряване паричните обезщетения и помощи се изплащат чрез съответните ТП на НОИ.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) При деклариране на осигурителен стаж, придобит в друга държава без необходимите документи, проверката и удостоверяването му се извършват по установения с международния договор и европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност ред от службата в НОИ, на която е възложено прилагането им. Издаденото удостоверение, потвърждаващо зачетен осигурителен стаж от друга държава, се изпраща на съответните ТП на НОИ - компетентни за преценка на правото на лицето.

**Чл. 30.** (1) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Паричните обезщетения и помощите по наредбата се изплащат в друга държава при условията и по реда, предвидени в европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност и в международните договори в областта на социалното осигуряване, от службата, на която е възложено прилагането им, когато правоимащото лице пребивава в другата държава и е избрало да получава дължимите суми в чужда банка.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Изплащането на парични обезщетения и помощи в друга държава се извършва от службата в НОИ, на която е възложено прилагането на европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност и международните договори за социално осигуряване, чрез преводи в евро или в друга конвертируема валута, посочена в международен договор, по лична банкова сметка, посочена от лицето.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) При превод по лична банкова сметка банковите преводни разноски са за сметка на лицето получател.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) При избор за получаване на парично обезщетение или парична помощ по лична банкова сметка в българска банка паричните обезщетения и помощи се изплащат от съответните ТП на НОИ.

## **Раздел VI. Спорове**

**Чл. 31.** (1) (Отменена като незаконосъобразна в частта относно думите "в 30-дневен срок от датата на получаване на документите по чл. 3 - 8, 12, 14 и 15" с Решение № 9943/2007 г. на ВАС - ДВ, бр. 1 от 2008 г., доп. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) Ако се установи, че лицето няма право на парично обезщетение или помощ, длъжностното лице, на което е възложено ръководството по изплащането на паричните обезщетения и помощите, или друго длъжностно лице, определено от ръководителя на

териториалното поделение на НОИ издава разпореждане за отказ, в срок 15 работни дни от датата на получаване на документите по чл. 3 -8, 12, 14 и 15.

(2) Екземпляр от разпореждането се изпраща на лицето по пощата с обратна разписка в 3-дневен срок от издаването му.

(3) Разпореждането за отказ може да се обжалва в 14-дневен срок от получаването му пред ръководителя на ТП на НОИ по реда на чл. 117 КСО.

(4) Споровете относно правото и размера на паричните обезщетения и помощите се решават по реда на чл. 117 КСО.

### **Допълнителни разпоредби**

§ 1. (1) (Предишен текст на § 1 - ДВ, бр. 26 от 2008 г., в сила от 01.04.2008 г.) По смисъла на наредбата "съответното ТП на НОИ" е, както следва:

1. за самоосигуряващите се лица - ТП на НОИ по постоянен адрес на физическото лице;

2. за местните юридически лица - ТП на НОИ по седалище;

3. за неперсонифицираните дружества и осигурителните каси - ТП на НОИ по адрес на управление;

4. за чуждестранните търговски представителства - ТП на НОИ по адрес на търговското представителство;

5. за клон на чуждестранно лице - ТП на НОИ по седалище на клона, съответно адрес на управление на поделението или представителството;

6. за осигурителите и самоосигуряващите се лица, регистрирани в ТД "Големи данъкоплатци и осигурители" на Националната агенция за приходите - ТП на НОИ по седалище на юридическото лице и по постоянен адрес на физическото лице;

7. за клоновете и поделенията, вписани с 13-значен единен идентификационен код (ЕИК) - ТП на НОИ по седалище, съответно адрес на управление.

(2) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2008 г., в сила от 01.04.2008 г.) Осигурител (самоосигуряващо се лице), което има обособена/обособени дейност/дейности на територията на няколко ТП на НОИ, може да подава документи за изплащане на обезщетения от ДОО във всяко от поделенията, на територията на което се извършва съответната обособена дейност. Това поделение се счита за "съответно ТП на НОИ", като промяната се извършва в едномесечен срок от подаване на декларация за това обстоятелство от осигурителя (самоосигуряващото се лице) в ТП на НОИ по дейността.

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 2 от 2010 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) По смисъла на наредбата "осигурител" за специализантите в системата на здравеопазването е висшето училище - за специализанти, приети на места, финансирани от държавата, и лечебно/здравно заведение или регионална здравна инспекция - за специализанти, приети на места срещу заплащане и на места по чл. 20, ал. 1, т. 1 от Наредба № 34 от 2006 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването (обн., ДВ, бр. 7 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 89 от 2007 г., бр. 55 от 2008 г. и бр. 12 и 72 от 2010 г.).

### **Преходни и Заключителни разпоредби**

§ 2. (1) Паричните обезщетения на лицата, заварени в отпуск за временна неработоспособност, за трудоустрояване, за бременност и раждане и за отглеждане на малко дете към 1 януари 2007 г., неизплатените парични обезщетения и помощи, отнасящи се за периоди до тази дата, както и паричните обезщетения за бременност и раждане по § 22е КСО се изплащат по досегашния ред.

(2) По реда на ал. 1 се изплащат и паричните обезщетения и помощите на лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1 и 4 КСО, на едноличните търговци, които нямат наети на работа лица, и на лицата, които

се осигуряват чрез осигурителни каси, след заверка от съответното ТП на НОИ на документите за теглене на осигурителните плащания.

(3) В документите за теглене на осигурителните плащания задължително се вписва единният идентификационен код на осигурителя или на самоосигуряващото се лице.

§ 3. В случаите по чл. 49, ал. 2 КСО осигурителите, самоосигуряващите се лица или упълномощените от тях лица представят документ, удостоверяващ дневния размер на паричното обезщетение при бременност и раждане за предходното дете, за периоди преди 1 януари 2007 г.

§ 4. Наредбата се приема на основание чл. 40, ал. 5 и чл. 41, ал. 5 КСО.

§ 5. Наредбата влиза в сила от 1 януари 2007 г.

§ 6. Изпълнението на наредбата се възлага на управителя на НОИ.

**Заключителни разпоредби**  
**КЪМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 37 ОТ 27 ФЕВРУАРИ 2008 Г. ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ**  
**НА НАРЕДБАТА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ И ИЗПЛАЩАНЕ НА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И**  
**ПОМОЩИ ОТ ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ**  
**(ОБН. - ДВ, БР. 26 ОТ 2008 Г.)**

§ 18. Параграфи 10 и 12 влизат в сила от 1 април 2008 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби**  
**КЪМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 28 ОТ 9 ФЕВРУАРИ 2009 Г. ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ**  
**НА НАРЕДБАТА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ И ИЗПЛАЩАНЕ НА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И**  
**ПОМОЩИ ОТ ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ**  
**(ОБН. - ДВ, БР. 13 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2009 Г., ОТМ. - ДВ, БР. 80 ОТ 2009 Г.)**

§ 19. Паричните обезщетения за майките (осиновителите), заварени в отпуск за бременност и раждане, който е започнал преди 1 януари 2009 г., се изчисляват и изплащат по досегашния ред, като периодът, от който се изчисляват паричните обезщетения, е 6 календарни месеца, предхождащи месеца на настъпване на бременността и раждането.

§ 20. Постановлението влиза в сила от 1 януари 2009 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби**  
**КЪМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 198 ОТ 13 АВГУСТ 2009 Г. ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА**  
**НАРЕДБАТА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ И ИЗПЛАЩАНЕ НА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И**  
**ПОМОЩИ ОТ ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ**  
**(ОБН. - ДВ, БР. 67 ОТ 2009 Г.)**

§ 19. Паричните обезщетения за майките (осиновителите), заварени в отпуск за бременност и раждане, който е започнал преди 1 януари 2009 г., се изчисляват и изплащат по досегашния ред, като периодът, от който се изчисляват паричните обезщетения, е 6 календарни месеца, предхождащи месеца на настъпване на бременността и раждането.

**Заключителни разпоредби**  
**КЪМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 331 ОТ 30 ДЕКЕМВРИ 2009 Г. ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ**  
**НА НАРЕДБАТА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ И ИЗПЛАЩАНЕ НА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И**

**ПОМОЩИ ОТ ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ, ПРИЕТА С ПОСТАНОВЛЕНИЕ  
№ 364 НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ОТ 2006 Г.  
(ОБН. - ДВ, БР. 2 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2010 Г.)**

§ 6. Постановлението влиза в сила от 1 януари 2010 г.

**Заключителни разпоредби  
КЪМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 28 ОТ 8 ФЕВРУАРИ 2011 Г. ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ  
НА НАРЕДБАТА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ И ИЗПЛАЩАНЕ НА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И  
ПОМОЩИ ОТ ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ, ПРИЕТА С ПОСТАНОВЛЕНИЕ  
№ 364 НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ОТ 2006 Г.  
(ОБН. - ДВ, БР. 14 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2011 Г.)**

§ 19. Постановлението влиза в сила от 1 януари 2011 г. с изключение на:

1. параграф 1, т. 1 относно чл. 3, ал. 1, § 17 и 18, които влизат в сила от 1 юли 2011 г.;
2. параграфи 14, 15 и 16.